

Asia: VN/23102/2020

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käyttöoikeuksia koskevasta asetusalunnoksesta

Osa 1. Yleinen palaute asetusalunnoksesta

a. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteiden kokonaisuus selkeä ja ymmärrettävä?

Kyllä

Perustelut, miksi ei ole ymmärrettävä

-

Muutosehdotus em. osion parantamiseksi tai muu kommentti

-

b. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteet toteutettavissa käytössäsi olevaan tietojärjestelmään?

On osin tehtävissä, osin ei

Muutosehdotus tai muu kommentti

Sosiaalihuolto: On tehtävissä ensi vuonna käyttöön otettavaan asiakastietojärjestelmään. Nykyisin vielä käytössä olevaan ei.

c. Onko asetuksessa esitetty käyttöoikeuksien perusteet riittävät kattavat, jotta niiden perusteella voidaan antaa käyttöoikeudet kaikille asiakastietoja käsitteleville henkilöille?

Kyllä

Perustelut, miksi ei ole ymmärrettävä

-

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

d. Kuinka suuren osan työntekijöistä kohdalla käyttöoikeuksien laajuus muuttuu asetuksen myötä?

Sosiaalihuolto:

Noin 30 % osalta, jotka käyttävät nyt sosiaalihuollon asiakasitietojärjestelmää, käyttöoikeuksiin olisi tulossa muutoksia.

lääkäiden palveluissa, jossa kotihoidon ja palveluasumisen tiedot kirjataan tällä hetkellä terveydenhuollon järjestelmään, on muutos isompi.

e. Miten asetusluonnoksen mukaiset käyttöoikeudet muuttaisivat ammattihenkilöiden työtä?

Sosiaalihuolto:

Palvelun toteutuksen työntekijöillä tulee jonkin verran muutoksia, mutta muutokset eivät ole nykykäytäntöön nähden suuria, sillä olemme jo hyödyntäneet aikaisempaa THL:n antamaa käyttöoikeusmääräystä.

Käyttöoikeusnäkyvyydet terveydenhuollon järjestelmässä oleviin tietoihin parantaa palvelun toteutuksen mahdollisuuksia. Esimerkiksi lääkitystiedot ovat tärkeä olla ajantasalla niin sosiaali- kuin terveydenhuollon palveluissakin.

a. kustannukset euroina

Sosiaalihuolto:

arviolta 10 000 euroa sovellustuen kustannuksia, järjestelmäkustannuksia emme pysty vielä arvioimaan

b. työmäärä (htkk)

Sosiaalihuolto:

10 htp

c. muutosten toimeenpanon edellyttämä aika kuukausina

-

d. tietojärjestelmämuutokset

-

Jos kyllä, kerro tarkemmin minkälaisia muutoksia

-

Osa 2. Käyttöoikeudet terveydenhuollossa

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus kaikkiin asiakastietoihin?

-

Onko laaja-alainen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

Onko rajattu hoidollinen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

Onko hoidon tuen työtehtävä tunnistettavissa pykälässä mainituissa palveluissa?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Tulisiko opiskeluhuoltoon kuuluva terveydenhuolto (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ja opiskeluhuollon psykologipalvelut) olla oma palvelunsa asetuksen 3 §:ssa?

-

Mitä potilastietoja opiskeluhuollossa välttämättä tarvitaan?

-

Missä palveluissa ja työtehtävissä välttämättä tarvitaan opiskeluhuollon potilastietoja?

-

Osa 3. Käyttöoikeudet sosiaalihuollossa

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Kyllä vastaa.

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Kyllä vastaa. Tätä käyttöoikeusroolia tullee käyttöön vähemmän, koska käytännössä laajan asiakasvastuun tehtävissä olevat työntekijät tekevät myös palvelupäätökset sekä koordinoivat omatyöntekijöinä palvelujen kokonaisuutta. Tunnistamme lähinnä päihdehuollon palvelutehtävässä tällaisen roolin. Toki muissa organisaatioissa tilanne voi olla eri ja tätä käyttäjäroolia käytetään laajemmin.

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

Kaikissa sosiaalipalveluissa

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Miten sosiaalipalvelun toteutuksen työntekijöille saadaan käyttöoikeudet palvelutarpeen arviointiin, kun ko. asiakirjan rakenteessa ei ole merkintää sosiaalipalvelusta? Palvelutarpeen arviossa ei vielä välttämättä edes oteta kantaa myönnettävään sosiaalipalveluun. Miten siis toteutetaan "kyseistä sosiaalipalvelua koskevan palvelutarpeen arvioinnin käyttöoikeus?

Asiakassuunnitelmassa ei välttämättä oteta kantaa myönnettävään sosiaalipalveluun, joten asiakassuunnitelman käyttöoikeutta voi olla hankala antaa sosiaalipalvelua toteuttavalle henkilölle.

Verkostotyöskentelyssä saatetaan kirjata ainoastaan asiakaskertomusmerkintä. Miten varmistetaan kertakirjaamisen periaate, jos esimerkiksi omatyöntekijän tekemä asiakaskertomusmerkintä ei näy palvelun toteutuksen henkilöstölle? Tällöin palveluntoteutuksen työntekijä joutuu kirjaamaan päällekkäin samasta tapaamisesta. Eli voisiko omatyöntekijän esimerkiksi asiakkuuden suunnitteluun tekemäänsä asiakaskertomusmerkintään merkitä toteutuksessa olevan sosiaalipalvelun ja sitä kautta voitaisiin antaa myös käyttöoikeus kyseiseen asiakaskertomusmerkintään?

Ehdotamme, että palveluntoteutukseen tulee näkyvyydet kyseisen palvelutehtävän palvelutarpeen arvioihin ja asiakassuunnitelmiin ja rajausta sosiaalipalvelusta jätetään pois.

Esimerkki verkostotyöskentelyn kirjaamisesta. Omatyöntekijä ja sosiaalisen kuntoutuksen työntekijä sekä asiakas tapaavat välitsekkauksen merkeissä. Kyseessä ei siis ole asiakassuunnitelman tarkastus. Omatyöntekijä kirjaa tapaamisesta asiakaskertomusmerkinnän, jolloin kyseinen merkintä ei käyttöoikeusasetuksen mukaan tulisi näkymään sosiaalisen kuntoutuksen työntekijälle. Sosiaalisen kuntoutuksen työntekijä joutuisi näin ollen kirjaamaan samasta tapaamisesta oman kertomusmerkintänsä. Ratkaisuksi esitämme, että omatyöntekijä merkitsisi kertomusmerkintään sosiaalipalvelujen luokituksen avulla sosiaalipalvelun (tässä siis sosiaalisen kuntoutuksen), mikä avaisi sosiaalisen kuntoutuksen työntekijälle käyttöoikeuden ko. asiakirjalle.

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

Organisaatiossamme on yhtenä keskeisenä tehtävänä asiakkaiden ohjaus- ja neuvontatehtävät. Keskitettyssä sosiaalihuollon ohjaus- ja neuvontapisteessä annetaan ohjausta ja neuvontaa niin sosiaalihuollon asiakkaille kuin heillekin, jotka eivät ole asiakkuudessa. Asiakkuudessa olevien kohdalta ohjauksen ja neuvonnan työntekijät esimerkiksi tarkistavat omatyöntekijän nimen ja yhteystiedot tai he antavat palveluneuvontaa sen mukaan, missä asiakkuus on. Ohjauksessa ja neuvonnassa tehdään myös ilmoitus- ja yhteydenottovireillepanoja suoraan järjestelmään, jolloin asiakkaan asia tulee välittömästi vireille ja käsiteltäväksi. Kuuluisiko ohjauksen ja neuvonnan työntekijöille (sosiaaliohjaajille) käyttöoikeudet tämän pykälän mukaan? Tarvittavia tietoja olisivat ainakin asiakkuusasiakirja - mahdollisesti kaikki muutkin asiakirjat perheasioiden sovittelua ja terapeutin työn merkintöjä lukuun ottamatta. Näin asiakkaiden mahdollisimman hyvä ja virheetön palveluneuvonta onnistuisi eikä asiakasta tarvitsisi pompotella paikasta toiseen.

Meillä työskentelee myös palveluneuvoja, jotka ottavat asiakirjoja vastaan ja esimerkiksi ohjaavat oikeille työntekijöille toimistossa (ajanvaraus). Heidän työhönsä kuuluu myös asiakirjojen kirjaaminen tietojärjestelmään (asiakastietojen hallinta), joten heillä tulisi myös olla melko laajat käyttöoikeudet asiakastietoihin. Heidän käyttöoikeusroolinsa menisi kenties myös tähän ryhmään? Rajaako ajanvarauksiin, asiakasmaksuihin ja asiakastietojen hallintaan liittyvät tehtävät liikaa tätä roolia? Mielestämme asiakasopastus oli hyvä sana aiemmassa määräyksessä.

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

-

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Vastaa.

Mitä sosiaalihuollon asiakastietoja kuraattoripalvelussa välttämättä tarvitaan?

-

Missä palveluissa ja työtehtävissä välttämättä tarvitaan kuraattoripalvelun asiakastietoja?

-

Osa 4. Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon muissa tehtävissä

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Vastaa.

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Vastaa.

Missä palveluissa olisi välttämätöntä olla käyttöoikeus pykälän mukaisiin asiakastietoihin?

-

**Vastaako käyttöoikeuksien laajuus kyseisissä työtehtävissä välttämättä tarvittavia tietoja?
Jos ei, perustelut ja esitä parannusehdotuksia**

Vastaa.

Osa 5. Muu palaute

Muita huomioita ja palautetta asetusluonnoksesta

Tämä lausunto on ainoastaan organisaatiomme sosiaalihuollon toiminnan osalta.

Hujanen Kaisa
Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä